

Arbetsmarknadsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till arbetsmarknadsnämnden

Datum:
2023-05-17

Diarienummer:
AMN-2023-00065

Handläggare:
Walaa Tammela

Förberedelser att erbjuda svenska för invandrare (sfi) för ukrainare

Förslag till beslut

Arbetsmarknadsnämnden beslutar

1. **att** godkänna rapporten inför start av sfi för ukrainare,
2. **att** uppdra till förvaltningen att tillsätta en arbetsgrupp i dialog med kommunledningskontoret med uppgift att stötta målgruppen att snabbt komma ut i arbete.

Ärendet

Arbetsmarknadsnämnden fick i april 2022 information om att ukrainare enligt massflyktsdirektivet saknar laglig rätt till sfi. Nämnden har i mars 2023 givit förvaltningen i uppdrag att utreda och göra nödvändiga förberedelser för att kunna erbjuda sfi till ukrainare enligt massflyktsdirektivet samt att utreda vad mer Uppsala kommun kan göra för att hjälpa ukrainarna som anvisats hit att snabbt komma i arbete.

Arbetsmarknadsförvaltningen förbereder nu för ett öppnande av sfi-undervisning när nu utlovad lagändring genomförs samt ger i ärendet förslag på stöd för att hjälpa ukrainare att snabbt komma i arbete.

Beredning

Ärendet har beretts av arbetsmarknadsförvaltningen i samverkan med kommunledningskontoret eftersom kommunstyrelsen samordnar arbetet med att ta emot de personer som beviljats skydd enligt massflyktsdirektivet och anvisats till Uppsala kommun.

Sfi studier och övrigt stöd för att närma sig arbetsmarknaden för ukrainare, har konsekvenser ur ett barn- och jämställdhetsperspektiv då barn gynnas av att se vuxna gå till jobbet och språkstudier ökar vuxnas möjligheter till arbete. Förvaltningen arbetar för ett jämställt arbetsmarkandsinträde. Det är viktigt att kvinnor får utbildning och arbete eftersom det ökar deras makt över sitt eget liv.

Förslaget har inga konsekvenser sett ur ett näringslivsperspektiv. Förslaget kan dock komma att påverka övriga aktörer på området om elever/deltagare väljer kommunalt stöd framför andras aktiviteter.

Föredragning

Arbetsmarknadsnämnden fick i april 2022 information om att ukrainare enligt massflyktsdirektivet saknar laglig rätt till sfi. Nämnden har i mars 2023 givit förvaltningen i uppdrag att utreda och göra nödvändiga förberedelser för att kunna erbjuda sfi till ukrainare enligt massflyktsdirektivet samt att utreda vad mer Uppsala kommun kan göra för att hjälpa ukrainarna anvisats hit att snabbt komma i arbete.

Därefter föreslår regeringen i propositionen om vårändringsbudgeten för 2023 ([Vårändringsbudget för 2023 \(regeringen.se\)](#)) att kommunerna ska få 100 miljoner kronor i statsbidrag för sfi för ukrainska medborgare. Inför att pengarna betalas, har regeringen beslutat om en ny förordning om vuxenutbildning som träder i kraft 1 juni 2023. Det blir då tydligt att kommunerna kan erbjuda personer med skydd av massflyktsdirektivet sfi.

Enligt aktuella siffror från kommunledningskontoret har Uppsala kommun hittills tagit emot 484 personer från Ukraina och ska ta emot cirka 40 personer till under 2023. Av dem är 278 personer mellan 18 år till 63 år, av dessa har ungefär 60 till 70 procent högskoleutbildning och ungefär 36 procent arbetar.

Förberedelser för sfi

Vuxenutbildningen förbereder sig genom att ha tät kontakt med ansvarig flyktingsamordnare i kommunen för att få en överblick av målgruppens behov av studier.

Information om sfi för ukrainska medborgare finns på kommunens hemsida sedan den 14 april i år. Sfi-mottagningen har skickat ut en enkät till individer som kommunen har fått uppgifter om att de bor i Uppsala för att få en bild av målgruppens behov och önskemål gällande utbildning. Sista svarsdatum för enkäten var 30 april 2023 och resultaten kommer att sammanställs under maj månad men redan nu vet kommunen att 177 individer har svarat att de är intresserade av sfi. Sfi-mottagningen skickar nu ut kallelse till dem som vill göra nivåtest (135 individer) under ett par tillfällen i maj och de kommer börja träffa så många som möjligt för kartläggning och inskrivning så att deras ansökningar är klara när startdatum i augusti kommer.

Förslag och information om arbetsmarknadsinsatser

Arbetsmarknadsförvaltningen samarbetar med kommunledningskontoret för att få ut ukrainare i arbete.

Arbetsgrupp - Ukrainare till arbete

Arbetsmarknadsförvaltningen kommer att tillsätta en arbetsgrupp som arbetar specifikt med målgruppen ukrainare med skyddsbehov enligt massflyktsdirektivet och som enligt Migrationsverket är boende i Uppsala kommun. Medarbetare i

arbetsgruppen kommer att bestå av en ukrainsktalande person från målgruppen, en projektledare, en arbetsmarknadssekreterare, en studie- och yrkesvägledare och en utbildnings- och jobbcoach. Arbetsgruppen syftar till att målgruppen snabbt kommer ut i arbete samt att informera om arbeten som finns på arbetsmarknaden. Ett fokus för arbetsgruppen är att ge coaching och extra stöd att söka arbete. Finansiering av projektledare och anställning av en ukrainsktalande medarbetare sker inom kommunstyrelsen budgetram och det statsbidrag de erhållit för mottagande av målgruppen. Arbetet pågår till årets slut och ska utvärderas löpande.

Samarbete mellan Ukrainian Professional Support Center (UPSC) och Uppsala Kommun

Kommunledningskontoret har inlett ett samarbete med Beredskapslyftet som är finansierade av Europeiska socialfonden och har som mål att få ut 1200 ukrainare över hela Sverige i arbete. De arbetar bland annat med att matcha ukrainare till företag via jobbevent. Arbetet kommer att göras tillsammans med arbetsmarknadsförvaltningen som bland annat tillhandahåller lokal.

Studie- och yrkesvägledning

Det kommer att finnas möjlighet till studie- och yrkesvägledning under tiden målgruppen läser sfi.

Genom att ta kontakt med utbildnings- och jobbcenter, som finns på sju olika platser i Uppsala, kan ukrainarna få information och tillgång till nedanstående insatser.

Rekryteringsmässor

Arbetsmarknadsavdelningen brukar ordna rekryteringsmässor med jämna mellanrum, företag från olika branscher är på plats och samtalar om jobb möjligheter. Mässorna är inriktade på olika branscher, exempelvis på vård, transport eller bygg. Rekryteringsmässor är öppna för alla arbetssökande mellan 16 och 65 år. Arbetsgivare brukar ta emot spontanansökningar och göra intervjuer.

Utbildnings- och jobbcenter

Utbildnings- och jobbcoacher hjälper arbetssökande att hitta vägen till arbete eller studier. De erbjuder hjälp till exempel vid CV skrivning och intervju träning.

Drömarbetsstaden

Drömarbetsstaden är en jobbfestival tillsammans med affärsnätverket Relation och Heja Uppsala. Ett heldagsevent den 9 maj 2023 med föreläsningar, mingel och företag som får möjlighet att träffa arbetssökande. Aktiviteten är kostnadsfri och öppen för alla arbetssökande.

Inspirationsdag för högre studier

Uppsala Kommun, Uppsala universitet och Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) ordnar gemensam inspirationsdag. Under dagen informeras om studier på universitetet och om hur olika vägar till studier kan se ut.

Arbetsmarknadsinsatser utanför kommunen

I tjänsteskrivelsen från 30 mars 2023 (**bilaga 1**) redogörs tillgång till språkstudier via bland annat bildningsförbund, folkhögskola och Uppsala universitet. Det har inkommit ett tillägg från Folkuniversitetet om projektet *Work for Ukrainians*, samt

ett angränsande projekt *Work for Healthcare* som nyligen har startats, vilket redogörs för nedan.

Folkuniversitetet bedriver folkbildning och vuxenutbildning i Uppsala. Deras projekt *Work for Ukrainians* består av kartläggning, undervisning i svenska, validering av tidigare utbildning och yrkeserfarenheter samt matchning till jobb eller utbildning. Våra deltagare läser svenska flera dagar i veckan och kan välja grupper utifrån sina förutsättningar. Projektet startade i oktober 2022 och pågår till sista augusti i år.

Folkuniversitetet bedriver även projektet *Work for Healthcare* som riktar sig till personer från Ukraina som har ett legitimationsyrke. Huvudsakligen är det läkare, tandläkare, barnmorskor, sjuksköterskor och apotekare. Dessa får intensiv träning i allmän svenska och i vårdsvenska för att nå eller komma närmare Socialstyrelsens krav på C1-nivå enligt den europeiska språkskalan.

Uppsala kommun har avtal med samtliga projekt och bidrar med bland annat information om aktiviteterna till målgruppen.

Arbetsförmedlingens insatser

Ukrainare enligt massflyktsdirektivet som behöver stöd i att söka arbete kan skriva in sig hos Arbetsförmedlingen. De kan skriva in sig genom att besöka ett servicekontor. Arbetsförmedlingen har även ett brett utbud av stöd digitalt exempelvis genom poddar, filmer och webinarium.

Ukrainare som har beviljats uppehållstillstånd enligt massflyktsdirektivet samt är inskrivna på Arbetsförmedlingen kan ta del av vissa anställningsstöd. Stöden är: nystartsjobb, yrkesintroduktion, introduktionsjobb och lönebidrag.

Arbetsförmedlingens stöd tillsammans med kommunens och övriga aktörers ovan redovisade insatser ger målgruppen; ukrainare med skydd av massflyktsdirektivet och är boende i Uppsala, en bredd av valmöjligheter för stöd till att hitta ett arbete.

Ekonomiska konsekvenser

Sfi för ukrainare bedöms finansieras av kommande statligt stöd. Insatser för att stödja ukrainare att komma i arbete bedöms vara möjligt att finansiera inom kommunstyrelsens tilldelade medel för målgruppen.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 17 maj 2023
- Bilaga 1, Förutsättningar att erbjuda svenska för ukrainare AMN-2023-00065

Arbetsmarknadsförvaltningen

Lena Winterbom
Förvaltningsdirektör

Arbetsmarknadsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till arbetsmarknadsnämnden

Datum:
2023-03-13

Diarienummer:
AMN-2023-00065

Handläggare:
Monika Lagerkvist, Tuomo Niemelä

Förutsättningar att erbjuda svenska för ukrainare

Förslag till beslut

Arbetsmarknadsnämnden beslutar

1. **att** uppdra till förvaltningen att utreda förutsättningarna och göra nödvändiga förberedelser för att kunna erbjuda svenska för invandrare (sfi), för flyktingar från Ukraina.

Ärendet

Det har gått mer än ett år sedan Rysslands invasion av Ukraina och situationen bedöms bli långvarig.

I Uppsala kommun har de ukrainska flyktingarna tillgång till språkstudier via bland annat bildningsförbund, folkhögskola och Uppsala universitet. Flyktingar enligt massflyktsdirektivet har inte rätt till kommunal vuxenutbildning inklusive sfi. Utredningen ska belysa om de befintliga studieformerna är tillräckliga för att möta behovet för den ukrainska gruppen samt föreslå nödvändiga förberedelser för att kunna erbjuda sfi.

Beredning

Ärendet har beretts av förvaltningen i samverkan med kommunledningskontoret eftersom kommunstyrelsen samordnar arbetet för att ta emot de personer som beviljats skydd enligt massflyktsdirektivet och anvisats Uppsala kommun. Förslaget om utredningsuppdrag har inga konsekvenser sett ur perspektiven för barn, jämställdhet eller näringsliv.

Föredragning

De ukrainska flyktingarna omfattas av det så kallade massflyktsdirektivet och inom det regleras flyktingarnas tillgång till bland annat de kommunala tjänsterna. Barn till flyktingar har rätt till skolgång. De vuxna flyktingarna får däremot, liksom övriga asylsökande, varken tillgång eller har behörighet till utbildning inom kommunal vuxenutbildning, vari sfi ingår.

Huvudansvaret för asylmottagandet ligger på Migrationsverket och i myndighetens uppdrag ingår bland annat att erbjuda asylsökande boende och pengar till mat under tiden de väntar på besked i sitt ärende.

Regeringen har beslutat om en ändring av förordningen (2015:521) om statsbidrag till särskilda folkbildningsinsatser för asylsökande och vissa nyanlända invandrare. Ändringen som trädde i kraft den 11 april 2022 innebar att statsbidraget kan användas även till verksamhet för personer som har beviljats uppehållstillstånd i enlighet med EU:s massflyktsdirektiv.

För att ta tillvara tiden för vuxna under asylprocessen har staten skjutit till medel för insatser i svenska och samhällsinformation, *Svenska från dag ett*. Dessa medel tilldelas studieförbunden, folkhögskolorna och studieförbundet SISU Idrottsutbildarna som ett statsbidrag. I Uppsala erbjuder Region Uppsalas folkhögskola exempelvis *Svenska från dag ett*.

Regeringen har uppmärksammat behov att se över de ukrainska flyktingarnas situation och där ingår bland annat utredning kring hur svenskundervisningen kan utökas och hur det görs bäst.

Lokalt i Uppsala

Sfi

Enligt Skolverkets kursplan för kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare är det en kvalificerad språkutbildning som syftar till att ge vuxna invandrare grundläggande kunskaper i svenska språket.

Den kommunala vuxenutbildningen i svenska för invandrare består av tre olika studievägar, 1, 2 och 3. De olika studievägarna riktar sig till personer med olika studiebakgrund, förutsättningar och mål med utbildningen. Studievägarna visar på vilken ingångskurs och progressionstakt som är lämplig.

Svenska från dag ett

De särskilda folkbildningsinsatserna *Svenska från dag ett* och *Vardagssvenska* är en del av satsningen Tidiga insatser för asylsökande (TIA). Insatserna finns för att ge nyanlända asylsökande möjlighet att redan under asyلتiden lära sig svenska och få en grundläggande förståelse för och kontakt med det svenska samhället. Satsningen riktar sig även till personer från Ukraina som befinner sig i Sverige under masskyddsdirektivet, förutsatt att de är inskrivna vid Migrationsverket.

Målet är att anordna folkbildningsverksamhet som stärker kunskaper i svenska språket och främjar deltagande i samhälls- och arbetslivet. I Uppsala ges utbildningen av Region Uppsalas folkhögskola.

Undervisning i svenska finansierad av Europeiska socialfonden

Folkuniversitetets program *Work for Ukrainians* är till för de som har flytt från Ukraina, är över 18 år och vill ha hjälp att hitta ett arbete, lära svenska och få ett socialt sammanhang. Programmet erbjuder coachning, kartläggning, språkträning, kompetensutveckling, validering, självledarskap och hälsofrågor samt matchning med arbetsgivare. Programmet för eleven varar i fem månader.

Nya kompisbyrå är en idéburen organisation som 2023 startat sin verksamhet i Uppsala. Deras projekt *Care for Ukraine* riktar sig till utrikesfödda kvinnor från Ukraina som vill utöka sitt nätverk och samtidigt få stöd i att söka arbete eller studier i Sverige. Deltagarna får i projektet gå en arbetsmarknadsinriktad utbildning och matchas sedan med en kvinnlig mentor som kan erbjuda stöd, socialt nätverk och relevant information på deltagarnas väg mot arbete.

Studieförbundet Vuxenskolan driver projekt *Träffpunkt Ukraina* där de erbjuder språkutbildning i svenska och engelska på tre respektive två olika nivåer. De ger stöd i arbetsmatchning men erbjuder också andra aktiviteter för att främja deltagarnas välmående.

Uppsala kommun har avtal med samtliga projekt och bidrar med bland annat information om aktiviteterna till målgruppen.

Undervisning i svenska vid Uppsala universitet

Institutionen för nordiska språk på Uppsala universitet erbjuder studier i svenska på tre olika nivåer för elever med utländsk förutbildning. Det handlar om studier på heltid och under en termin för varje nivå. Slutförd kurs kan ge behörighet till högskolestudier. Utbildningen är avgiftsfri.

Övriga insatser

Det finns också verksamheter som har kommunalt finansiellt stöd, som erbjuder språkkaféer, språkträning, CV-skrivningshjälp samt den språkträning som erbjuds via de idéburna partnerskap som kommunen har tillsammans med Röda Korset, Studieförbundet kontakten och Nyby Vision.

Finansiering

Det finns kommuner som erbjuder plats i sfi-studier och insatsen finansieras på olika sätt. Några kommuner har sökt medel från Europeiska socialfonden, ESF. Andra kommuner finansierar platser på sfi genom de statsbidrag som kommunerna erhåller från Migrationsverket för mottagandet.

Kostnaden för sfi skiljer sig beroende på studieform, det vill säga allt från distans till klassrumsundervisning. I januari fanns cirka 460 personer i arbetsför ålder inskrivna vid Migrationsverket och som kan vara aktuella för kommunal vuxenutbildning. En finansiering för att möta ett åtagande i denna storlek saknas i den budget nämnden förfogar över idag.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget om utredningsuppdrag ryms inom befintlig budget.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 13 mars 2023

Arbetsmarknadsförvaltningen

Lena Winterbom
Förvaltningsdirektör